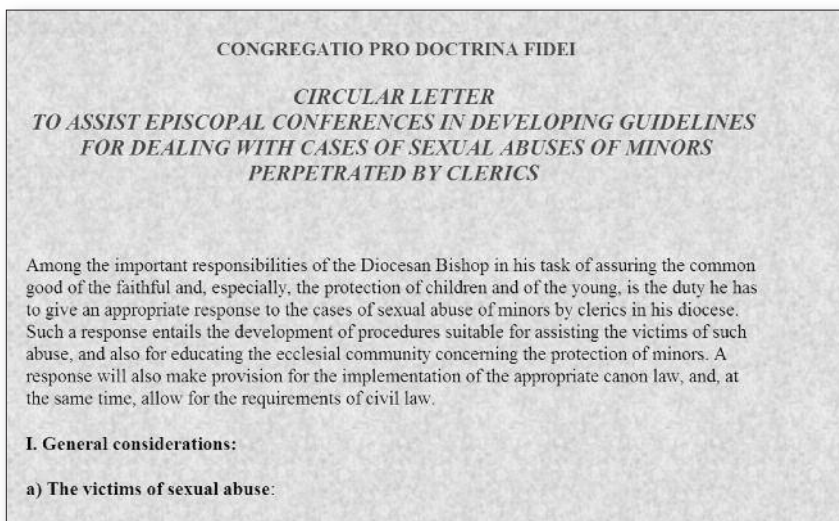

Ter bescherming van minderjarigen en hulp aan slacht

Als hulp bij het opstellen of herziening van richtlijnen inzake seksueel misbruik door de bisschoppenconferenties in heel de wereld, heeft de Congregatie voor de Geloofsleer een rondzendbrief opgesteld.

De Vaticaanse Congregatie voor de Geloofsleer publiceerde op 16 mei een rondzendbrief over de behandeling van zaken van seksueel misbruik van minderjarigen door geestelijken. De rondzendbrief biedt bisschoppen en religieuze oversten principes en aanwijzingen voor het opstellen van regels in dezen of, zo nodig, voor het herzien van bestaande richtlijnen.

Als eerste punt meldt de brief dat in de richtlijnen van bisschoppen en religieuzen de aandacht voor de slachtoffers voorop dient te staan. “De Kerk moet in de persoon van de bisschop of

Enkele aanwijzingen voor de bisschoppen

- De kerkelijke autoriteiten dienen zich ertoe te verplichten de slachtoffers pastorale en psychologische hulp aan te bieden.
- Het onderzoek naar de beschuldigingen dient te worden verricht met inachtneming van het principe van de vertrouwelijkheid en de goede naam van de betrokken personen.
- Wanneer geen zwaarwegende redenen zich ertegen verzetten, dient de beschuldigde clericus reeds in de fase van het vooronderzoek over de beschuldigingen te worden geïnformeerd en hem ook de gelegenheid te worden gegeven stelling daartoe te nemen.
- De adviesbureaus- en commissies voor het toetsen en beoordelen van individuele gevallen mogen het oordeel en de jurisdictie van de individuele bisschoppen niet vervangen.
- De richtlijnen moeten de nationale wetgeving in acht nemen, in het bijzonder wat betreft de eventuele plicht om de autoriteiten in kennis te stellen.
- De terugkeer van een clericus naar de openbare zielzorg dient te worden uitgesloten, wanneer deze zorg een gevaar voor minderjarigen inhoudt of aanstoet geeft in de gemeenschap.

iemand die daartoe van hem de opdracht heeft gekregen, de bereidheid tonen te luisteren naar de slachtoffers en hun verwanten en te zorgen voor hun pastorale en psychologische bijstand.” De brief verwijst naar het voorbeeld in dezen van paus Benedictus XVI in de loop van zijn pastorale reizen en in zijn herderlijk schrijven.

Preventie, vorming en straffen

Verder vraagt de brief aandacht voor preventieprogramma's om een 'veilige omgeving te garanderen' voor minderjarigen, voor de vorming van toekomstige priesters en religieuzen, en voor de begeleiding en permanente vorming van priesters. Priesters moeten worden geholpen symptomen van een eventueel misbruik van minderjarigen te herkennen, door wie dat ook is begaan.

Reactie van mgr. G. de Korte, bisschop-referent voor seksueel misbruik

Met de rondzendbrief van de Congregatie voor de Geloofsleer wil de Congregatie een hulpmiddel aanbieden bij het opstellen van richtlijnen voor de behandeling van zaken betreffende seksueel misbruik. De rondzendbrief stelt dat – binnen de Kerk – op de eerste plaats de bisschoppen en de hogere oversten verantwoordelijk zijn voor de kerkrechtelijke behandeling van gevallen van seksueel misbruik van minderjarigen. Verder wordt nogmaals duidelijk dat de toepassing van het kerkelijk recht dient samen te gaan met de gewone, civiele rechtsgang. De samenwerking met de burgerlijke autoriteiten wordt herhaaldelijk benadrukt om duidelijk te maken dat het kerkelijke recht het wereldlijke recht niet opheft of terzijde schuift.

Nederlandse situatie

De bepalingen ten aanzien van de hulp aan slachtoffers, de wil met hen te spreken en hun passende psychologische en pastorale bijstand te verlenen, waren in de Nederlandse situatie al grotendeels geëffectueerd. Naar aanleiding van de rapportage van de Commissie Deetman dd. 9 december 2010 wordt dit belangrijke aandachtsveld van hulp aan slachtoffers momenteel grondig gereorganiseerd. De resultaten daarvan worden rond 1 juli door de heer Bandell gepresenteerd. Preventie en de vorming en begeleiding van priesters zullen daarbij ook aan bod komen.

Waar in de rondzendbrief sprake is van een canoniek (voor)onderzoek geldt voor de Nederlandse situatie dat dat onderzoek door Hulp & Recht wordt uitgevoerd. Net als de hulp aan slachtoffers wordt ook de klachtenbehandeling door Hulp & Recht momenteel gereorganiseerd, opnieuw aan de hand van de aanbevelingen van de rapportage van de Commissie Deetman d.d. 9 december 2010. De aanwijzingen uit de rondzendbrief van heden worden, voor zover van toepassing, bij die reorganisatie betrokken.

Tot het tegengestelde is bewezen, geldt de aangeklaagde geestelijke als onschuldig, vervolgt de brief. Maar als voorzorgsmaatregel kan de bisschop het uitoefenen van het priesterambt wel beperken, totdat de beschuldigingen zijn opgehelderd. In het geval dat een clericus ten onrechte is beschuldigd, dient men alles te ondernemen

om hem te rehabiliteren.

De procedures moeten zijn afgestemd op de plaatselijke situatie en op de rechtsregels die in de verschillende landen gelden. Samenwerking met de burgerlijke autoriteiten wordt aangemoedigd. De nationale wetten dienen in acht te worden genomen, inclusief de meldingsplicht bij bevoegde over-

heden, “behoudens het *forum internum* van het sacrament van boete en verzoening”.

Expliciet stelt de brief dat terugkeer van een clericus naar de openbare zielzorg dient te worden uitgesloten, wanneer deze zorg een gevaar voor minderjarigen inhoudt of aanstoot geeft in de gemeenschap.

De brief geeft ook een samenvatting van de geldende kerkelijke wetgeving betreffende het delict van seksueel misbruik van minderjarigen door een clericus. Ze memoreert de bevoegdheden van bisschoppen en oversten in het vooronderzoek en, als het over een geloofwaardige beschuldiging gaat, over hun verplichting de zaak door te verwijzen naar de Congregatie voor de Geloofsleer, die de behandeling van de kwestie zal begeleiden. De brief wijst ook op canonieke maatregelen en kerkelijke straffen, inclusief verwijdering uit de priesterstand.

Uniforme aanpak

De brief laat er geen misverstand over bestaan dat de door de bisschoppenconferenties uitgewerkte richtlijnen ten doel hebben minderjarigen te beschermen en slachtoffers te helpen bij het vinden van ondersteuning en verzoening. Zij moeten bovendien duidelijk maken dat op de eerste plaats de bisschop of hogere overste voor de behandeling van delicten van seksueel misbruik verantwoordelijk is. De richtlijnen moeten binnen de bisschoppenconferentie tot een uniforme aanpak leiden en tot een betere afstemming van de inspanningen van de verschillende bisschoppen. •